

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2008

Vyhlásené: 12. 06. 2008 Časová verzia predpisu účinná od: 1. 01. 2022 do: 30. 06. 2022

Obsah dokumentu je právne záväzný.

201

ZÁKON

z 15. mája 2008

**o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005
Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezu
Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z.**

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje poskytovanie náhradného výživného, ktorým sa prispieva na zabezpečenie výživy nezaopatreného dieťaťa,¹⁾ ktoré má nárok na náhradné výživné (ďalej len „oprávnená osoba“).

§ 2

Nárok na náhradné výživné

(1) Oprávnená osoba má nárok na náhradné výživné, ak

a) spĺňa jednu z týchto podmienok:

1. súdu bol podaný návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie pohľadávky na výživnom z dôvodu, že rodič oprávnenej osoby alebo iná fyzická osoba, ktorej bola rozhodnutím súdu uložená povinnosť platiť výživné oprávnenej osobe (ďalej len „povinná osoba“), neplní vyživovaciu povinnosť v plnej výške, v lehote a spôsobom určeným rozhodnutím súdu; lehota na plnenie vyživovacej povinnosti sa na účely tohto zákona považuje za zachovanú, ak povinná osoba splní vyživovaciu povinnosť v plnej výške po lehote určenej rozhodnutím súdu najneskôr do konca príslušného kalendárneho mesiaca,
2. preukáže potvrdením Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže⁵⁾ (ďalej len „centrum“) ako prijímajúceho orgánu a odosielajúceho orgánu v oblasti vymáhania výživného podľa osobitného predpisu^{5a)} alebo podľa medzinárodných dohovorov,⁶⁾ že
 - 2a. návrh na výkon rozhodnutia vo veci vymáhania výživného bol postúpený príslušnému prijímajúcemu orgánu v cudzine alebo
 - 2b. vymáhanie výživného z cudziny nie je možné; to neplatí, ak vymáhanie výživného z cudziny nie je možné z dôvodu neposkytnutia súčinnosti žiadateľa o náhradné výživné centru,
3. oprávnenej osobe nevznikol nárok na sirotsky dôchodok alebo sirotsky výsluhový dôchodok,

4. úhrn súm sirotského dôchodku a sirotského výsluhového dôchodku po jednom rodičovi je nižší ako 0,7-násobok sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa,²⁾
- b) plní povinnú školskú dochádzku, ak je oprávnenou osobou dieťa, ktoré je povinné plniť povinnú školskú dochádzku;⁴⁾ podmienka sa považuje za splnenú, kým z písomného oznámenia riaditeľa školy nevyplynie, že zákonný zástupca nedbá o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky tejto oprávnenej osoby.^{4a)}
- c) zdržiava sa
1. na území Slovenskej republiky alebo
 2. mimo územia Slovenskej republiky z dôvodu štúdia v cudzine a
- d) má na území Slovenskej republiky
1. trvalý pobyt, alebo
 2. prechodný pobyt, ak ide o oprávnenú osobu, ktorej sa poskytla doplnková ochrana.^{2a)}

(2) Nárok na náhradné výživné vzniká

- a) odo dňa podania žiadosti o náhradné výživné, ak sú splnené podmienky nároku na náhradné výživné podľa odseku 1 písm. a) prvého bodu alebo druhého bodu a písm. b) až d),
- b) dňom úmrtia rodiča dieťaťa, ak sú splnené podmienky nároku na náhradné výživné podľa odseku 1 písm. a) tretieho bodu alebo štvrtého bodu a písm. b) až d).

(3) Nárok na náhradné výživné nevzniká oprávnenej osobe, ktorej sa poskytuje starostlivosť v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pobytovou formou alebo v špeciálnom výchovnom zariadení z dôvodu výkonu rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, neodkladného opatrenia alebo rozhodnutia súdu o uložení ochrannnej výchovy alebo výchovného opatrenia, alebo je vo výkone väzby, alebo vo výkone trestu odňatia slobody.

§ 4

Výška náhradného výživného

(1) Náhradné výživné, na ktoré má nárok oprávnená osoba

- a) podľa § 2 ods. 1 písm. a) prvého bodu alebo druhého bodu a písm. b) až d), je vo výške
1. výživného určeného rozhodnutím súdu, alebo
 2. rozdielu medzi výškou výživného určeného rozhodnutím súdu a výškou zaplateného výživného povinnou osobou, ak povinná osoba neplní výživovaciú povinnosť v plnej výške,
- b) podľa § 2 ods. 1 písm. a) tretieho bodu a písm. b) až d), je vo výške 0,7-násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa,²⁾
- c) podľa § 2 ods. 1 písm. a) štvrtého bodu a písm. b) až d), je vo výške rozdielu medzi 0,7-násobkom sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa,²⁾ a úhrnom súm sirotského dôchodku a sirotského výsluhového dôchodku po jednom rodičovi.

§ 5

Pôsobnosť úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo veciach náhradného výživného

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny príslušný podľa miesta trvalého pobytu oprávnenej osoby (ďalej len „úrad“)

- a) rozhoduje o
1. náhradnom výživnom,
 2. uložení pokuty za správny delikt,

- b) vypláca náhradné výživné,
- c) prejednáva priestupky podľa § 14.

§ 7

Zánik nároku na náhradné výživné

Nárok na náhradné výživné zanikne, ak

- a) oprávnená osoba prestane spĺňať podmienky podľa § 2,
- b) povinná osoba začne plniť voči oprávnenej osobe vyživovaciu povinnosť; za plnenie vyživovacej povinnosti sa považuje jej plnenie najmenej počas dvoch mesiacov v plnej výške, v lehote a spôsobom určených právoplatným rozhodnutím súdu, alebo
- c) fyzická osoba, ktorej úrad vypláca náhradné výživné (ďalej len „poberateľ náhradného výživného“), nesplní povinnosť podľa § 12 ods. 1 písm. b).

§ 8

Výplata náhradného výživného

(1) Náhradné výživné priznané podľa § 2 ods. 1 písm. a) prvého bodu alebo druhého bodu a písm. b) až d) sa vypláca preddavkovo.

(2) Úrad vypláca náhradné výživné poberateľovi náhradného výživného v hotovosti mesačne pozadu, najskôr od prvého dňa v mesiaci, v ktorom bola podaná žiadosť, ak tento zákon neustanovuje inak. Náhradné výživné sa vypláca za celý kalendárny mesiac, aj keď podmienky nároku boli splnené len za časť kalendárneho mesiaca. Náhradné výživné sa nevypláca do cudziny.

(3) Úrad vypláca náhradné výživné na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ak o to žiadateľ o náhradné výživné alebo poberateľ náhradného výživného písomne požiada; úrad je povinný tejto žiadosti vyhovieť.

(4) Ak výška náhradného výživného podľa § 4 je nižšia ako 0,66 eura za mesiac, úrad náhradné výživné nevypláca.

§ 9

Zastavenie výplaty náhradného výživného a zmena výšky náhradného výživného

(1) Úrad zastaví výplatu náhradného výživného, ak

- a) subjekt uvedený v § 12 ods. 2 nesplní povinnosť podľa § 12 ods. 2,
- b) vznikne dôvod na prešetrovanie trvania nároku na náhradné výživné a na jeho výplatu,
- c) poberateľ náhradného výživného požiada o zastavenie výplaty náhradného výživného.

(2) Úrad zastaví výplatu náhradného výživného podľa odseku 1 písm. a) a b) od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa už vyplatilo náhradné výživné. Úrad zastaví výplatu náhradného výživného podľa odseku 1 písm. c) odo dňa uvedeného v žiadosti o zastavenie výplaty náhradného výživného, najskôr od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom bola žiadosť doručená úradu.

(3) Úrad zvýši alebo zníži náhradné výživné, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na určenie jeho výšky, od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom nastala zmena skutočnosti rozhodujúcej na určenie jeho výšky.

(4) Ak sa zvýšila výška výživného rozhodnutím súdu spätne za obdobie, za ktoré sa náhradné výživné vyplatilo, úrad doplatí sumu náhradného výživného zodpovedajúcu rozdielu medzi novou výškou výživného a pôvodnou výškou výživného v kalendárnom mesiaci nasledujúcom po

kalendárnom mesiaci, v ktorom sa o zvýšení výživného dozvedel.

(5) Ak pominuli dôvody, pre ktoré bola zastavená výplata náhradného výživného a podmienky nároku na náhradné výživné trvajú, úrad obnoví výplatu náhradného výživného

- a) od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom zanikli dôvody, pre ktoré bola výplata podľa odseku 1 písm. a) alebo písm. b) zastavená, alebo
- b) odo dňa uvedeného v žiadosti o obnovenie výplaty náhradného výživného, ktorého výplata bola zastavená podľa odseku 1 písm. c), najskôr od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom bola žiadosť o obnovenie výplaty náhradného výživného doručená úradu.

(6) Úrad doplatí náhradné výživné za obdobie zastavenia jeho výplaty podľa odseku 1 písm. a) a b), ak podmienky nároku na náhradné výživné počas tohto obdobia boli splnené.

§ 10

Vrátenie a zúčtovanie náhradného výživného

(1) Ak sa náhradné výživné vyplatilo neprávom alebo vo vyššej sume ako patrilo, alebo ak sa dodatočne zistí, že zanikol nárok na náhradné výživné alebo nastala zmena skutočností rozhodujúcich na jeho vyplácanie alebo na určenie jeho výšky za obdobie, za ktoré sa náhradné výživné už vyplatilo, poberateľ náhradného výživného je povinný vrátiť neprávom vyplatené sumy alebo sumy vyplatené vo vyššej sume, ako patrili.

(2) Sumy podľa odseku 1 sa zúčtujú so sumami z bežne vyplácaného náhradného výživného, ak nárok na náhradné výživné trvá, alebo z neskôr priznaného náhradného výživného pre tú istú oprávnenú osobu. Po zúčtovaní podľa prvej vety výška bežne vyplácaného náhradného výživného nesmie byť nižšia ako minimálne výživné.^{6a)} Sumy podľa odseku 1 sa môžu uhradiť aj jednorazovo so súhlasom poberateľa náhradného výživného, ktorému sa vyplatili.

(3) Nárok na vrátenie náhradného výživného vyplateného neprávom alebo v nesprávnej výške zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, keď úrad túto skutočnosť zistil, najneskôr uplynutím desiatich rokov odo dňa, za ktorý sa náhradné výživné vyplatilo.

§ 10a

Vrátenie náhradného výživného pre dodatočne zaplatené výživné alebo vymožené výživné

(1) Ak povinná osoba dodatočne zaplatí výživné alebo ak sa v exekučnom konaní na vymożenie pohľadávky na výživnom vymôže výživné, poberateľ náhradného výživného je povinný vrátiť preddavkovo poskytnuté náhradné výživné, a to najviac do výšky, v ktorej bolo výživné zaplatené alebo vymožené. Ak súdny exekútor alebo centrum poukáže úradu sumu podľa osobitného predpisu,^{7a)} povinnosť poberateľa náhradného výživného podľa prvej vety sa považuje za splnenú, a to do výšky poukázanej sumy; v tomto prípade úrad o povinnosti vrátiť preddavkovo poskytnuté náhradné výživné nerozhodne.

(2) Výživné dodatočne zaplatené povinnou osobou alebo vymožené v exekučnom konaní na vymożenie pohľadávky na výživnom sa zohľadňuje ako uhradené výživné od vzniku nároku na náhradné výživné.

(3) Pri opakovanom vzniku nároku na náhradné výživné tej istej oprávnenej osobe, výživné dodatočne zaplatené povinnou osobou alebo vymožené v exekučnom konaní na vymożenie pohľadávky na výživnom sa zohľadňuje ako uhradené výživné od prvého nároku na náhradné výživné tej istej oprávnenej osoby.

(4) Nárok na vrátenie náhradného výživného pre dodatočne zaplatené výživné alebo vymožené výživné v exekučnom konaní na vymożenie pohľadávky na výživnom zaniká uplynutím troch rokov

odo dňa, keď úrad túto skutočnosť zistil, najneskôr uplynutím desiatich rokov odo dňa, za ktorý sa náhradné výživné poslednýkrát vyplatilo.

§ 11

Konanie o náhradnom výživnom

(1) Na konanie o náhradnom výživnom sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní,⁸⁾ ak tento zákon neustanovuje inak. Na konanie o náhradnom výživnom sa nevzťahujú ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, 61 až 68 zákona o správnom konaní.

(2) Konanie o náhradnom výživnom sa začína na základe písomnej žiadosti.

(3) Žiadosť podáva žiadateľ o náhradné výživné, ktorým je

- a) oprávnená osoba,
- b) rodič oprávnenej osoby alebo
- c) iná fyzická osoba, ktorej má povinná osoba podľa právoplatného rozhodnutia súdu platiť výživné pre oprávnenú osobu.

(4) Žiadosť obsahuje meno, priezvisko, rodné číslo a trvalý pobyt oprávnenej osoby, a ak žiadateľ o náhradné výživné nie je oprávnená osoba, žiadosť obsahuje aj meno, priezvisko, rodné číslo a trvalý pobyt žiadateľa o náhradné výživné. Na výzvu úradu žiadateľ o náhradné výživné doplní ďalšie údaje, ktoré sú nevyhnutné na konanie o náhradnom výživnom. Úrad osobné údaje môže spracúvať a prístupňovať len na účel náhradného výživného.

(5) K žiadosti sa prikladá

- a) rozhodnutie súdu, na základe ktorého povinná osoba je povinná platiť výživné oprávnenej osobe,
- b) potvrdenie súdneho exekútora o doručení návrhu na vykonanie exekúcie na vymożenie pohľadávky na výživnom súdu,
- c) potvrdenie centra o postúpení návrhu na výkon rozhodnutia vo veci vymáhania výživného príslušnému prijímajúcemu orgánu v cudzine alebo potvrdenie, že vymáhanie výživného z cudziny nie je možné,
- d) potvrdenie útvaru sociálneho zabezpečenia,⁹⁾ alebo Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia⁹⁾ o výške sirotského výsluhového dôchodku, sirotských výsluhových dôchodkov, alebo potvrdenie o nepriznaní sirotského výsluhového dôchodku,
- e) oznámenie obsahujúce údaje v rozsahu meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátum narodenia oprávnenej osoby na účel overenia statusu žiaka alebo študenta navštevujúceho školu so sídlom na území Slovenskej republiky alebo potvrdenie o návšteve školy, ak ide o žiaka alebo študenta navštevujúceho školu so sídlom mimo územia Slovenskej republiky,
- f) potvrdenie o príjme oprávnenej osoby a o príjmoch osôb, ktorých príjmy sa posudzujú spoločne.

(6) Odvolanie proti rozhodnutiu o znížení výšky náhradného výživného, o zastavení výplaty náhradného výživného alebo o zániku nároku na náhradné výživné nemá odkladný účinok.

(7) Na účely doručovania verejnou vyhláškou sa použijú osobné údaje poberateľa náhradného výživného, ktorými sú meno, priezvisko a posledný známy trvalý pobyt.

(8) Úrad rozhodne o zmene poberateľa náhradného výživného, ktorý nie je oprávnenou osobou, ak oprávnená osoba, ktorá počas trvania nároku na náhradné výživné nadobudne plnoletosť, požiada úrad o vyplácanie náhradného výživného.